Sonetia

PRZEWODNIK 01 / DLA POCZĄTKUJĄCYCH

Pierwsze dźwięki.

Od pierwszego klawisza do własnej melodii.

KLAWIATURA / NUTY / RYTM / PRAKTYKA

Wydanie 03 • listopad 2026

ZANIM ZAGRASZ

Twoje pierwsze kroki przy pianinie

Czytaj po jednym temacie. Obejrzyj przykład i od razu sprawdź go przy klawiaturze. Każdą próbę możesz powtórzyć w swoim tempie.

03 Mapa klawiatury
04 Swobodna pozycja i palce
05 Pierwsze nuty na pięciolinii
06 Puls i długość dźwięku
07 Takt i rytm
08 Miniatura prawej ręki
09 Własny głos lewej ręki
10 Pierwsza gra oburącz
11 Plan siedmiu dni
12 Karta własnych prób
13 Mały słownik

01 / KLAWIATURA

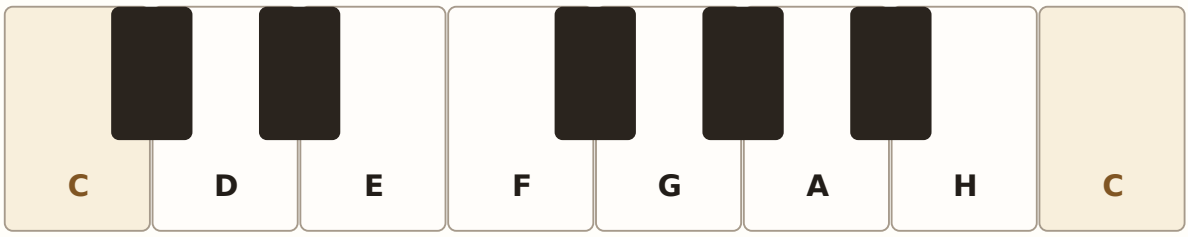
Znajdź pierwsze C

Grupy dwóch i trzech czarnych klawiszy powtarzają się na całym instrumencie. Pomogą Ci szybko rozpoznać miejsce, w którym grasz.

Popatrz na czarne klawisze

C to biały klawisz bezpośrednio po lewej stronie grupy dwóch czarnych. Wyszukaj tę grupę w kilku miejscach klawiatury.

OD C DO NASTĘPNEGO C

Jedna nazwa, różne wysokości

C, D, E, F, G, A, H i znowu C. W prawo dźwięki są wyższe, w lewo niższe. Od C do sąsiedniego C dzieli Cię oktawa.

PRÓBA / 2 MINUTY

Znajdź trzy C i zagraj je od lewej do prawej. Wybierz jedno z nich i dołóż sąsiednie D oraz E. Zagraj C-D-E-D-C.

W polskich nazwach H to biały klawisz między A i C, a B oznacza obniżone H. W materiałach angielskich H zapisuje się jako B.

02 / POZYCJA I PALCE

Przygotuj dłonie

Wygodna pozycja daje rękom miejsce do pracy. Po kilku naciśnięciach powinno Ci być równie wygodnie jak przed rozpoczęciem.

Usiądź stabilnie

Oprzyj stopy na podłodze albo podnóżku. Ustaw wysokość tak, żeby przedramiona były mniej więcej na poziomie klawiatury. Pozwól barkom swobodnie opaść.

Poczuj ruch palca

Lekko zaokrąglij palce i pozostaw swobodę w nadgarstku. Zagraj pojedynczy dźwięk, puść klawisz i opuść rękę.

1	2	3	4	5
kciuk	wskazujący	środkowy	serdeczny	mały

PRÓBA / PRAWA RĘKA

Połóż kciuk na C, palec 2 na D i palec 3 na E. Zagraj C-D-E-D-C. Między próbami puść rękę. Te same numery palców obowiązują w lewej dłoni.

03 / PIĘCIOLINIA

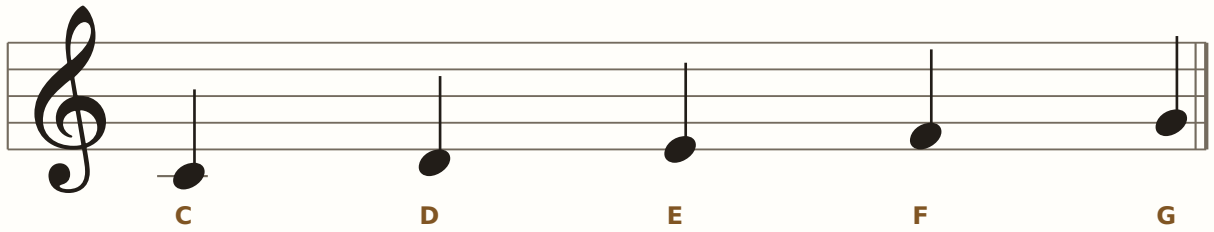
Przeczytaj nutę

Położenie nuty wskazuje wysokość dźwięku. Klucz na początku pięciolinii mówi, jak odczytać linie i pola.

Linie i pola

W kluczu wiolinowym dolna linia to E4, a drugą od dołu zajmuje G4. Pomiędzy nimi leży F4. D4 znajduje się tuż pod dolną linią.

KLUCZ WIOLINOWY / C4 DO G4

Krótka linia dodana

Środkowe C, nazywane w aplikacji C4, zapisujemy na krótkiej linii dodanej pod pięciolinią. Linia pojawia się tylko przy nucie, której potrzebuje.

PRÓBA / TRZY DŹWIĘKI

Wskaż C, E i G w przykładzie. Znajdź te klawisze i zagraj je osobno. Powtórz, patrząc na zapis przed naciśnięciem klawisza.

04 / PULS I WARTOŚCI

Poczuj równy puls

Ustaw metronom na 60 uderzeń na minutę. Od kliknięcia do kliknięcia upływa wtedy sekunda.

Policz cztery równe uderzenia

Powiedz spokojnie „raz, dwa, trzy, cztery”. Zwróć uwagę, czy ostatni odstęp jest równie długi jak pierwszy.

Cała nuta

4 uderzenia

Półnuta

2 uderzenia

Ćwierćnuta

1 uderzenie

Czas zależy od tempa

Te wartości dotyczą ćwiczenia, w którym jedna ćwierćnuta przypada na jedno uderzenie. W szybszym tempie wszystkie wartości trwają krócej, ale ich proporcje są takie same.

PRÓBA / JEDEN KLAWISZ

Zagraj na C kolejno cztery ćwierćnuty, dwie półnuty i jedną całą nutę. Każda wersja powinna zająć tyle samo uderzeń.

05 / TAKT I RYTM

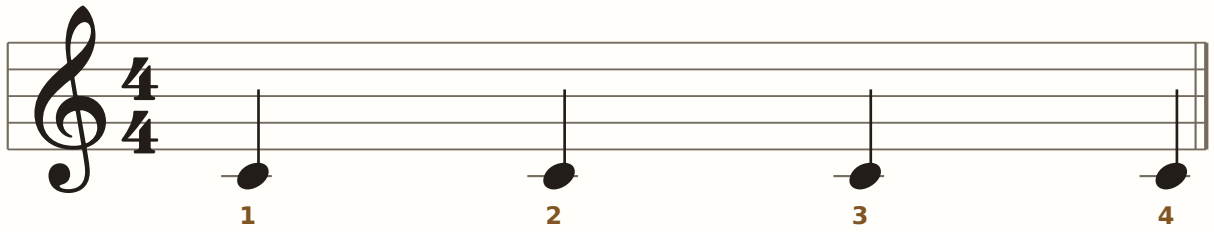
Cztery miary w takcie

Kreski taktowe pomagają podzielić zapis. Metrum podpowiada, jak w takcie układają się miary.

Co oznacza 4/4

Górna liczba wskazuje cztery jednostki w takcie. Dolna 4 mówi, że jednostką jest ćwierćnuta. Cztery ćwierćnuty wypełniają jeden takt.

JEDEN TAKT / CZTERY ĆWIERĆNUTY

Puls płynie też w ciszy

Pauza ma określoną długość. Zwolnij klawisz na czas ciszy i nadal licz miary.

PRÓBA / NAJPIERW KLASZCZ

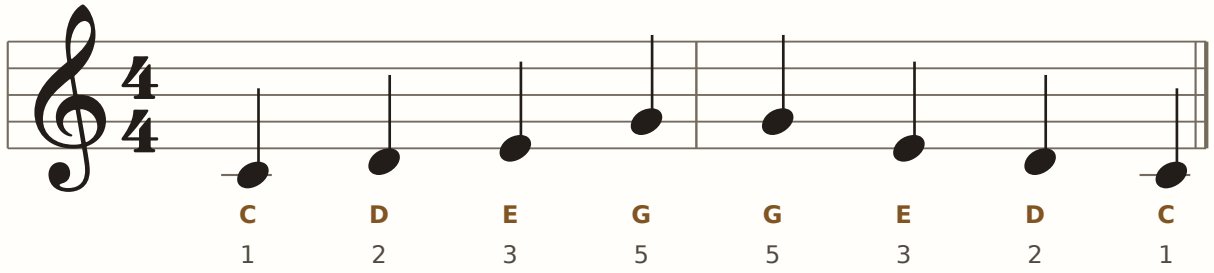
Klaszcz na wszystkie cztery miary, potem tylko na raz i trzy. Zachowaj równy puls i przenieś ten rytm na klawisz C.

06 / PIERWSZA MELODIA

Zagraj dwa takty

Autorskie ćwiczenie prawej ręki. W obu taktach każda nuta trwa jedną miarę.

PRAWA RĘKA / DŹWIĘKI I PALCOWANIE

Przeczytaj, a potem zagraj

Powiedz C-D-E-G | G-E-D-C. Kciuk prawej ręki leży na C, a palec 5 na G. Gdy układ stanie się znajomy, odczytaj same nuty.

Ćwicz każdy takt osobno

Powtórz oba takty osobno, a następnie zagraj je w jednym równym pulsie. Zacznij od 50-60 uderzeń na minutę albo wybierz wolniejsze tempo.

PRÓBA / TRUDNE MIEJSCE

Gdy pomylisz klawisz, sprawdź nutę, wróć na początek taktu i zagraj go spokojnie. Dołącz kolejny takt, kiedy poczujesz się pewniej.

07 / LEWA RĘKA
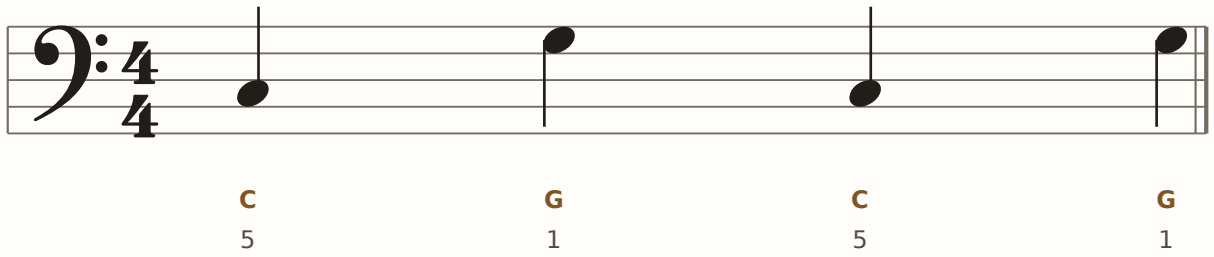
Poznaj drugi głos

Lewa ręka może prowadzić bas, wspierać melodię albo tworzyć własną linię. Zacznij od dwóch klawiszy.

Odnajdź C3 i G3

C3 leży o oktawę niżej od środkowego C. Zagraj je małym palcem lewej ręki, a G3 kciukiem. Jeśli układ jest niewygodny, swobodnie przenieś dłoń między klawiszami.

KLUCZ BASOWY / CZTERY WEJŚCIA

Zacznij od klucza

To samo miejsce na pięciolinii w kluczu basowym i wiolinowym oznacza inną wysokość. Sprawdź klucz przed czytaniem nut.

PRÓBA / LEWA RĘKA

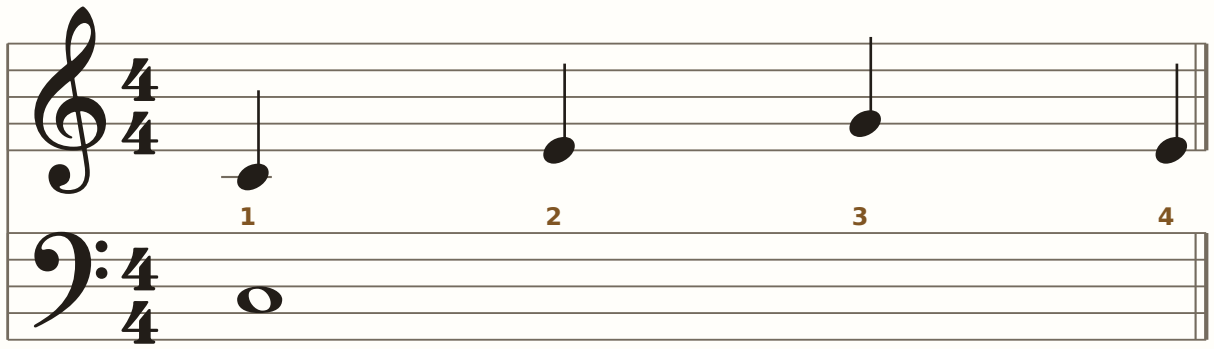
Zagraj C3-G3-C3-G3, licząc cztery miary. Powtórz z krótką przerwą i posłuchaj, czy wszystkie wejścia są równie spokojne.

08 / OBIE RĘCE

Zagraj razem

Prawa ręka gra cztery ćwierćnuty. Lewa trzyma jedno C3 przez cały takt.

PRAWA RĘKA / MELODIA · LEWA RĘKA / DŁUGI BAS

Pierwsza miara należy do obu rąk

Na raz naciśnij C3 i C4 jednocześnie. Potem prawa ręka gra E4, G4 i E4. Lewa puszcza C3 po czterech uderzeniach.

PRÓBA / BEZ PEDAŁU

Posłuchaj, jak długo naprawdę trzymasz bas. Jeśli lewa ręka puszcza C3 za wcześnie, przećwicz oddzielnie sam początek i koniec taktu.

09 / PLAN TYGODNIA

Siedem spotkań

Zacznij od około dziesięciu minut na sesję. Powtórz poprzedni krok, jeśli chcesz go lepiej oswoić.

01 **Mapa klawiatury** 03
Znajdź grupy dwóch i trzech czarnych klawiszy. Odszukaj C-D-E.

02 **Spokojna dłoń** 04
Przypomnij numery palców i zagraj C-D-E-D-C.

03 **Nuty na kartce** 05
Wskaż C4-G4 w kluczu wiolinowym i zagraj je na pianinie.

04 **Równy puls** 06-07
Zagraj ćwierćnuty, półnuty i całą nutę na C.

05 **Mała melodia** 08
Poznaj dwa takty prawej ręki. Najpierw zagraj każdy osobno.

06 **Lewa i prawa ręka** 09-10
Powtórz C3-G3. Spróbuj utrzymać bas podczas melodii.

07 **Powrót i zapis** 12
Wybierz ulubioną próbę i zapisz, co stało się łatwiejsze.

10 / KARTA PRACY

Moje próby

Wydrukuj tę stronę albo przepisz pytania do zeszytu. Wybierz jeden szczegół do obserwacji podczas każdej próby.

DATA I WYBRANE ĆWICZENIE

PRAWA RĘKA, LEWA RĘKA LUB OBIE

TEMPO I SPOSÓB LICZENIA

CO UDAŁO SIĘ ZAGRAĆ SPOKOJNIE?

KTÓRY FRAGMENT POWTÓRZĘ?

MÓJ NASTĘPNY KROK

PO PRÓBIE

Sprawdź trzy rzeczy. Czy znalazłeś właściwe klawisze? Czy puls był równy? Czy ramiona pozostały swobodne? Wybierz jedną rzecz na kolejne ćwiczenie.

11 / MAŁY SŁOWNIK

Słowa, które wracają

Zajrzyj tutaj, kiedy chcesz szybko przypomnieć sobie znaczenie muzycznego pojęcia.

Nuta

Znak zapisu muzycznego. Położenie pomaga odczytać wysokość, a kształt mówi o wartości rytmicznej.

Puls i tempo

Puls to regularne uderzenia odniesienia. Tempo określa szybkość ich przebiegu.

Takt i metrum

Takt jest odcinkiem zapisu. Metrum określa organizację miar wewnątrz taktu.

Oktawa

Odległość między dźwiękami o tej samej nazwie, np. C4 i najbliższym wyższym C5.

Melodia

Następstwo dźwięków, które tworzą muzyczną linię. Możesz ją zagrać albo zanucić.

Akord

Współbrzmienie dźwięków. W ćwiczeniach poznasz między innymi akordy złożone z trzech różnych dźwięków.

Akompaniament

Partia towarzysząca melodii, np. bas lub akordy grane w określonym rytmie.

Dynamika

Sposób kształtowania głośności, np. granie ciszej, głośniej albo stopniowe wzmacnianie dźwięku.

Sonetia

DALEJ PRZY KLAWIATURZE

Zagraj jeszcze raz.

Wróć do miniatury z ósmej strony. Zagraj ją wolniej i posłuchaj, czy ostatni dźwięk wybrzmiewa tak, jak chcesz.

Otwórz lekcję na sonetia.pl

AUTORSKIE ĆWICZENIA DLA POCZĄTKUJĄCYCH

Zespół Sonetii: Kamil Parylak, Tomasz Ćwięka, Edyta Gaworecka. Glify zapisu nutowego: Bravura z VexFlow, SIL Open Font License. Wydanie 03, listopad 2026.